

gjort. Valgbestyrelsen vedtog nemlig „ligesom tidligere“, at Ingen udenfor Valgloven kunde faae Ordet, saa det er ikke noget Nyt, som iaar er blevet indført. Jeg er bleven gjort opmærksom paa, at mine Bemærkninger om Valget i Randers Amts 2den Valgkreds skulde være faldne noget vel skarpe. Det har just ikke været Afbelingens Mening at udtale nogen bestemt Misbilligelse over Bestyrelsens Fremgangsmaade; snarere maa det siges, at man ikke billiger den; at Valgbestyrelsen har været ledet af alle mulige humane Hensyn tvivler man ikke om. Man har imidlertid anset det for at være af Interesse at udtale det udtrykkelig her, at denne Fortolkning af Valglovens Bestemmelse havde man ikke kunnet finde rigtig. Sovebudsmaalet her er jo iøvrigt Valget i Holbæk Amts 4de Valgkreds, men da det allerede har foranlediget saa megen Diskussion, kan jeg i meget Væsentligt henholde mig til endel af de Uttringer, der ere faldne. Den Betragtning, at der ikke er foregaaet noget Valg, eller at Valget ikke er sluttet, anser jeg for at være i høj Grad trukken ved Haarene. At dette Valg først skulde være færdigt den 1ste Juni, kan ikke gjøres gjældende, thi det, der skulde foregaa den 1ste Juni eller Ottendedagen efter Valget, er ikke Optællingen af Stemmerne, thi den har allerede fundet Sted, men det er blot Sammenlægningen. Det Cnefte, som her foreligger, er et Dokument, der i Grunden faktisk viser, at Valget er foregaaet. Det er nemlig en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 27de Mai saalydende: „Hosfølgende i Henhold til Lov om Valgene til Rigsdagen af 12te Juli 1867 § 28 til Ministeriet indsendte Udskrifter af, hvad der er tilført Valgbøgerne om de den 24de d. M. stedfundne Valg til Folkethinget tilligemed en derefter affattet Fortegnelse over de valgte Medlemmer skulde man ikke unblade tjenstligt at fremsende“. Og blandt disse Valg ansføres saa Valgene i Holbæk Amts 1ste, 2den, 3die og 4de Valgkreds, under hvilket sidste staar ansført Borgmester, By- og Herredsfoged C. Krabbe, Grenaa. Jeg tror, at det er for den almindelige jevne Forstand tilstrækkelig afgjørende, at et Valg i Virkeligheden her foreligger fuldstændig afgjort og sluttet, men ganske vist, der mangler en Formalitet ved den endelige Dypgjørelse af Stemmerne, som jeg imidlertid ikke er bange for at tilraade det høie Thing at se bort fra. Naar det er blevet parallelliseret af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Rinestad) med, at ogsaa for Færøerne mangler Rigsdagsmanden her paa Grund af Dernes geografiske Beliggenhed, saa er der dog den væsentlige Forskjel tilstede, at paa Færøerne er Valget ikke foregaaet. Der foreligger altsaa ikke noget Valg. Dersom der var foregaaet Valg paa Færøerne, og dersom vi havde en Telegraftraad til Færøerne, og det pr. Telegraf var meddelt os, at en Mand var valgt der efter Valglovens Fordringer, saa

tvivler jeg noget paa, om Folkethinget i saa Tilfælde vilde sige: En saadan Meddelelse er utilstrækkelig under Forhold som de nuværende og i den Henseende ikke vilde godkjende Valget; med mindre alle Lovens Fordringer være skete Fyldest ved en formel Tilstedeværelse af Valgbrevet. Det forekommer mig, at her foreligger et Spørgsmaal om Forholdet mellem den reelle og den formelle Ret, og naar det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds (Varfen) appellerede til Folkethingets Retsfølelse med Hensyn til at overholde Retsformerne i dette Tilfælde, da skjønner jeg ikke rettere, end at i dette Tilfælde vil ligeoverfor ham med Rette kunne gjøres den gamle Sætning gjældende: høieste Ret, største Uret; thi er der Noget, der her forekommer mig klart, da er det Folkethingets Ret til efter Valget den 24de Mai ikke alene at kunne hævde sin Formand, som det ærede Medlem tog Hensyn til, men ogsaa at hævde en Repræsentant for Holbæk Amts 4de Valgkreds, hvor et Valg er foregaaet med et aldeles utvivlsomt Udfald. Naar det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Lang) paaberaabte sig Manden i Valgloven og ikke alene dens Ord, er jeg ikke istand til at kunne finde den Mand i Valgloven, som denne Handling her skulde stride imod. Nei, tværtimod, det ærede Medlem vil give mig Ret i, at naar det høie Thing vil følge Afbelingens Flertal og godkjende Valget i Holbæk Amts 4de Valgkreds, vil det følge Valglovens Mand, men ganske vist ikke dens Bogstav.

Berg: Der er et Punkt i det ærede Medlems sidste Foredrag, hvor jeg ikke er enig med ham, og jeg anser det for saa vigtigt, at jeg ønsker at sige et Par Ord derom. Det var angaaende Forholdet ved den skriftlige Afstemning i Randers. Det er muligt, at Valgbestyrelsen var usædvanlig liberal i dette Tilfælde, da det jo er muligt, at de, der ønskede Afstemning, vare politiske Modstandere saavel af Valgbestyrelsens Formand som af Kandidaten. Men det har jo intet med Sagen selv at gøre, og Spørgsmaalet er dette: Skal Loven overholdes eller skal den ikke? Skal Begjæring om skriftlig Afstemning i Tilfælde af, at den forlanges af 50 Velgere, være indgivet inden et Kvarter eller skal den ikke? Her er ikke Spørgsmaal, om det er venstre eller høire Side — er det Venstre een Gang, kan det være Høire en anden Gang — men Spørgsmaalet er, om Bestemmelsen staar i Loven for efter Omstændighederne at overholdes eller for efter Forholdsbefindende at forlades. Efter min Formening bør Loven uvægerlig holdes, og naar den gaas forbi, enten det saa er af Liberalitet til den ene eller den anden Side, behøver man ikke at sige, at man „billiger ikke“, men man kan med Rette sige, at man maa bestemt misbillige dette. Dersom her havde foreligget det Tilfælde, at den nypalgte